

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่เสนอในบทที่ 3 แสดงให้เห็นภาพพจน์กลุ่มบุคคลอาชีพต่างๆ ตามการรับรู้ของนิสิตนักศึกษา พอจะนำมาอภิปรายได้ดังต่อไปนี้

ลักษณะภาพพจน์

จากโปรไฟล์ที่เสนอในบทที่ 3 พบว่า ตามการรับรู้ของนิสิต นักศึกษาภาพพจน์ของแต่ละอาชีพที่มีความแตกต่างกันทั้งลักษณะ ความเด่นชัดของภาพพจน์ตลอดจนทิศทางการรับรู้ภาพพจน์ ซึ่งลักษณะของภาพพจน์ที่ได้มานี้พอจะนำมาอภิปรายได้ในหัวข้อต่อไปนี้

1) สมมติฐานแกนความจริง

ความคิดที่ว่าภาพพจน์ตามการรับรู้ของกลุ่มบุคคลต่างๆ มี "แกนความจริง" (Kernel of Truth) อยู่ด้วย เป็นสมมติฐานที่เสนอโดยอัลพอร์ต¹ (Allport, 1954) และได้เป็นที่ถกเถียงกันมาตลอด หลักฐานที่ขัดแย้งกับสมมติฐานนี้ อย่างชัดเจนคือ ความแตกต่างของภาพพจน์ของบุคคลกลุ่มเดียวกันที่เกิดจากการรับรู้ของกลุ่มผู้รับรู้ต่างๆ กัน ส่วนหลักฐานที่สนับสนุนสมมติฐานนี้ก็มีไม่น้อย เช่นการวิจัยของ

¹Allport, G.W. The nature of prejudice Cited in Brigham, J.C. "Ethnic Stereotype", Psychological Bulletin 76 (1971): 15-38

แคมเบลล์¹ (Campbell, 1967) และเลวิน² (Levine, 1965) ซึ่งพบความสอดคล้องกันของกลุ่มต่างๆ ในการรับรู้ภาพพจน์ของบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งรวมทั้งการรับรู้ภาพพจน์ตนเองของบุคคลกลุ่มนั้น

อย่างไรก็ตามในปี ค.ศ. 1967 ไทรแอนดีสและแวลลีลีโอ³ (Triandis and Vassiliou, 1967) ทำการศึกษาเปรียบเทียบการรับรู้ภาพพจน์ชาวกรีกและชาวอเมริกัน โดยกลุ่มผู้รับรู้หลายๆ กลุ่มทั้งที่เป็นกรีกและอเมริกันและได้ข้อสรุปว่าสมมติฐานแกนความจริงตามที่ตั้งสมมติว่ายังไม่ถูกต้องนัก ควรจะแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นการรับรู้ภาพพจน์ของกลุ่มบุคคลหนึ่งๆ จะมีแกนความจริงที่ก่อเป็นกลุ่มผู้รับรู้ได้เคยมีความรู้และประสบการณ์โดยตรงกับกลุ่มเป้าหมาย

ดังนั้นภาพพจน์ของกลุ่มอาชีพต่างๆ ตามการรับรู้ของนิสิต นักศึกษาจากการวิจัยครั้งนี้ ก็น่าจะสะท้อนให้เห็นแกนความจริงของแต่ละอาชีพส่วนจะสะท้อนความจริงมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้และประสบการณ์ของนิสิต นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2) ความเด่นชัดของภาพพจน์

จากผลการวิจัยพบว่าตามการรับรู้ของนิสิต นักศึกษามีบางอาชีพเท่านั้นที่ให้ภาพพจน์ที่เด่นชัดได้แก่ แพทย์ วิศวกร ครู นักบริหารธุรกิจ พยาบาล นายทหาร นักกฎหมาย ภารโรง กรรมกร ช่างนา แมกคา-ทาบเร ลีเก และมีบางอาชีพเช่น นายตำรวจ ช่างเทคนิค เลขาธุการ นักดูเทศก์ นายสิบทหาร พลตำรวจ หมอนวด ภาพพจน์ที่ได้ไม่เด่นชัดนัก ซึ่งสาเหตุของความไม่เด่นชัดของภาพพจน์อาจเกิดจากความแตกต่างกัน

¹Campbell, D.T. Stereotypes and the perception of group differences. American Psychologist 22 (1967): 817-829

²Levine, R.A. Socialization, Social Structure, and inter-societal images. Cited in Kelman, H.C. International Behavior: A Social Psychological Analysis. (New York: Holt, Rinehart and Winston, 1965)

³Triandis, H.C., and Vassiliou "V Frequency of contact and stereotyping" Journal of Personality and Social Psychology 7 (1967):

ของนิสิต นักศึกษาที่มีต่ออาชีพเหล่านี้ ทำให้การรับรู้แตกต่างกันมาก ย่อมเป็นผลทำให้ ภาพพจน์ที่ได้ไปมีความเด่นชัด ซึ่งตรงกับ การวิจัยของชัยพร วิชาวุธ¹ (2523) ที่พบว่า ภาพพจน์ของตำรวจซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ผู้รับรู้อุปสรรคการติดต่อค่อนข้างมาก ทั้งโดยตรง และโดยอ้อม แต่ภาพพจน์ของตำรวจก็มีความเด่นชัดค่อนข้างน้อยมาก เนื่องจากกลุ่มผู้รับรู้อาชีพต่าง ๆ มีความแตกต่างกันมากในการรับรู้ภาพพจน์ของตำรวจ

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าอาชีพแพทย์ เป็นอาชีพที่มีเกียรติมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง และเป็นลักษณะที่เด่นชัดมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เบ็ญจ จิรภัทรพิมล² (2516) ที่ทำการศึกษาค้นคว้าของนักศึกษาธรรมศาสตร์ปีที่ 1 และปีที่ 4 ต่ออาชีพพบว่าอาชีพทางการแพทย์เป็นอาชีพที่มีเกียรติ ไม่เพียงแต่นักศึกษาไทยเท่านั้นที่รับรู้ว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง ผลการวิจัยจำนวนมากในต่างประเทศที่ทำการศึกษาค้นคว้าจัดอันดับความมีเกียรติของอาชีพต่างๆ พบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นนิสิต นักศึกษาและไม่ใช่นิสิตนักศึกษา ก็จัดอันดับอาชีพแพทย์ว่าเป็นอาชีพที่มีเกียรติเป็นอันดับหนึ่งด้วยเช่นกัน³

¹ชัยพร วิชาวุธ "ภาพพจน์กลุ่มบุคคลต่างๆ ตามการรับรู้ของนักเรียนและ นักศึกษาสถาบันต่างๆ" รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2523) : 121.

²เบ็ญจ จิรภัทรพิมล "ความมุ่งปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516).

³Roe, A. The Psychology of Occupations. (New York: John Wiley & Sons, Inc., 1956) p. 301-303.

การเกาะกลุ่มอาชีพ

จากตาราง 3.3 ผลการวิเคราะห์การเกาะกลุ่มอาชีพ พบว่าตามการรับรู้ของนิสิตนักศึกษาจัดกลุ่มอาชีพเป็น 6 กลุ่ม แต่กลุ่มใหญ่ๆ มีเพียง 3 กลุ่ม คือเป็นกลุ่มที่มีการเกาะกลุ่มของอาชีพตั้งแต่ 3 อาชีพขึ้นไป มีดังนี้

1. กลุ่มผู้ยากจน คือกลุ่มของ ชาวนา กรรมกร ภารโรง นายสิบทหาร
2. กลุ่มอาชีพชั้นสูง คือกลุ่มของ วิศวกร นายทหาร นายตำรวจ นักบริหารธุรกิจ นักกฎหมาย แพทย์
3. กลุ่มอาชีพชั้นกลาง คือกลุ่มของ ข่างเสริมสวย มีคศุเทศก์ เลขาบุการ

เมื่อพิจารณาในแต่ละกลุ่มอาชีพลักษณะเด่นของอาชีพในกลุ่มที่ 1 คือ ยากจน กลุ่มอาชีพที่ 2 ลักษณะเด่นคือมีเกียรติ ส่วนกลุ่มอาชีพที่ 3 ไม่ปรากฏลักษณะเด่นใดๆ ในการวิจัยครั้งนี้

ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้จึงสรุปได้ว่า ตามการรับรู้ของนิสิต นักศึกษาเกณฑ์ในการจำแนกอาชีพต่างๆ ก็คือลักษณะทางเศรษฐกิจและลักษณะทางสังคม ซึ่งมีส่วนที่สอดคล้องกับการวิจัยของชัยพร วิชาวุธ¹ (2523) ทำการวิจัยภาพพจน์บุคคลกลุ่มต่างๆ ตามการรับรู้ของนักเรียนนิสิตนักศึกษาในระดับต่างๆ พบว่านักเรียนนิสิตนักศึกษาก็กจำแนกบุคคลกลุ่มต่างๆ ตามฐานะทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกัน

¹ชัยพร วิชาวุธ "ภาพพจน์กลุ่มบุคคลต่างๆ ตามการรับรู้ของนักเรียนนิสิต นักศึกษา สถาบันต่างๆ" รายงานการวิจัยสถาบันวิจัยสังคมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2523) : 123.

ผลการวิจัยครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของกิตติ อธิวิทย์¹ (2518) ทำการศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากร ของผู้ประกอบการอาชีพในกลุ่มอาชีพสำคัญในเขตเมืองของประเทศไทย พบว่าส่วนมากกลุ่มวิชาชีพและบริหารจะมีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในที่ดี แต่ตรงข้ามกับกลุ่มอาชีพประเภทที่ใช้อย่างงานที่มีฐานะทางเศรษฐกิจอยู่ในชั้นยากจน ดังเช่นกลุ่มเกษตรกร หรือกลุ่มพนักงานที่เกี่ยวกับการขนส่ง เป็นต้น

ผลการวิจัยการเกาะกลุ่มอาชีพครั้งนี้ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับการจัดประเภทอาชีพตามอย่างทักแนะแนวซึ่งจัดตามหลักการที่ใช้นั้น "แบบตรวจสอบความสนใจในวิชาชีพ" ของกองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โดยแบ่งกลุ่มอาชีพที่สำคัญๆ ไว้ 10 ประเภท² พบว่าไม่มีความสอดคล้องกันกับการจัดกลุ่มอาชีพตามแบบทักแนะแนวในไทย หรือแม้แต่นักวิชาการจัดการแนะแนวอาชีพที่ใช้อย่างแพร่หลายในอเมริกา เช่นของ กูเดอร์ (Kuder) และฮอลแลนด์ (Holland) ก็ไม่พบว่ามี ความสอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าสาเหตุของความไม่สอดคล้องอาจเนื่องมาจาก ในการจัดกลุ่มอาชีพตามทักแนะแนวนั้น จัดแบ่งอาชีพตามลักษณะของงาน แต่ในการวิจัยครั้งนี้เกณฑ์ในการจัดกลุ่มอาชีพเป็นเกณฑ์ตามการรับรู้ของนิสิตนักศึกษา และผลการวิจัยครั้งนี้อาจเป็นข้อมูลสำหรับ

¹กิตติ อธิวิทย์ "ลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคมและประชากรของผู้ประกอบอาชีพในกลุ่มอาชีพสำคัญในเขตเมืองของประเทศไทย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518)

²สวัสดิ์ สุวรรณอักษร คู่มือแนะแนวศึกษานานาชาติ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2520), หน้า 11.

³Holland, J.L., Making Vocational Choice: A Theory of Career (New Jersey: Prentice-Hall, Inc., 1973) p.1.

นักแนะแนวที่จะได้ทราบว่ามีโลกทัศน์ทางอาชีพของนิสิตนักศึกษาแบ่งกลุ่มอาชีพเป็นกลุ่มใหญ่ๆ เพียงไม่กี่กลุ่มเท่านั้น

การเกาะกลุ่มลักษณะ

จากตาราง 3.5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะตามการรับรู้ของนิสิต นักศึกษามหาวิทยาลัยการเกษตรของลักษณะแบ่งเป็น 3 องค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบลักษณะอาชีพชั้นสูงคือ ชั้นสูง ก้าวหน้า มีเกียรติ รักรวย ได้เปรียบ นาย ฉลาด
2. องค์ประกอบลักษณะผู้มีคุณธรรมคือ เมตตา เสียสละ ซื่อสัตย์
3. องค์ประกอบลักษณะแสดงตัวคือ แสดงตัว พுகมาก ยิ้มง่าย

การวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะจากการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการรับรู้ภาพพจน์ กลุ่มบุคคลอาชีพต่างๆ เมื่อเปรียบเทียบกับการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะที่ได้จากการรับรู้ภาพพจน์คนสัญชาติต่างๆ ซึ่งทานากา¹ (Tanaka, 1972) พบลักษณะต่างๆ เกาะกลุ่มเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ 3 องค์คือ การประเมิน (Evaluation) ความเคลื่อนไหว (Dynamism) และความผันผวน (Volatility) ผู้วิจัยพบว่า องค์ประกอบทั้ง 3 จากการวิจัยของทานากา ไม่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบทั้ง 3 ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้

และเมื่อเปรียบผลการวิจัยครั้งนี้กับการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะของ

¹Tanaka, Y. A Study of national stereotypes. Cited in Triandis, H.C. and others. The Analysis of Subjective Culture (New York: Wiley, 1972) p. 125.

ออสกู๊ดและคณะ¹ (Osgood, Suci and Tannenbaum, 1957) ที่ว่าลักษณะต่างๆ ที่จับเป็นคู่ ตรงข้ามเช่น ดี-เลว แข็งแรง-อ่อนแอ เร็ว-ช้า ฯลฯ เกาะกลุ่มเป็น 3 องค์ประกอบคือ 1) องค์ประกอบถาวรประเมิน (Evaluation) ได้แก่ดี-เลว ซึ่งวัดด้วยทัศนคติ 2) องค์ประกอบศักยภาพ (Potency) ได้แก่ แข็งแรง-อ่อนแอ หนัก-เบา 3) องค์ประกอบกิจกรรม (Activity) ได้แก่ เร็ว-ช้า เก็บตัว-แสดงตัว พบว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะจากการวิจัยครั้งนี้ องค์ประกอบที่ 2 และ 3 เปรียบได้กับองค์ประกอบถาวรประเมิน และองค์ประกอบกิจกรรมของออสกู๊ดตามลำดับ และลักษณะส่วนใหญ่ในองค์ประกอบที่ 1 เป็นองค์ประกอบศักยภาพ แต่มีลักษณะขององค์ประกอบถาวรประเมินรวมอยู่ด้วยคือลักษณะ ร่ารวย และ ฉลาด ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าอาจเนื่องมาจากลักษณะ ร่ารวยและฉลาด ในความหมายของคนไทย ซึ่งมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมกับชาวอเมริกัน จึงจัดลักษณะทั้งสองนี้อยู่ในกลุ่มองค์ประกอบศักยภาพและการวิจัยของโปรทร-และคีน² (Prothro and Keehn, 1954) ก็สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ โดยพบลักษณะ ร่ารวย ฉลาด รวมอยู่ในองค์ประกอบศักยภาพด้วย

ถ้าจะเปรียบเทียบการเกาะกลุ่มที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของอาชีพกับการเกาะกลุ่มที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่

¹Osgood, C.E., Suci, G., and Tannenbaum, P.H. The Measurement of Meaning (Urbana: University of Illinois Press, 1957) p.

²Prothro, E.T., and Keehn, J.D. Stereotypes and Semantic Space. Cited in Snider, J.C., & Osgood, C.E. Semantic Differential Technique: A Sourcebook (Chicago: Aldine, 1969), p. 441-453

เมื่อพิจารณาการเกาะกลุ่มแต่ละองค์ประกอบพบว่า การเกาะกลุ่มองค์ประกอบของอาชีพกลุ่มที่ 1 อาชีพส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้ลักษณะเด่นที่ปรากฏส่วนมากเป็นลักษณะทางลบ ซึ่งผลการวิเคราะห์การเกาะกลุ่มองค์ประกอบลักษณะไม่พบกลุ่มลักษณะทางลบเลย

การเกาะกลุ่มองค์ประกอบของอาชีพกลุ่มที่ 2 ซึ่งดูเหมือนว่าสอดคล้องกับการเกาะกลุ่มองค์ประกอบลักษณะกลุ่มที่ 1 แต่พบว่าอาชีพบางอาชีพในกลุ่มนี้ เช่น พลตำรวจ ข้าราชการ ไม่ปรากฏลักษณะเด่นในกลุ่มลักษณะนี้

ยิ่งไปกว่านั้นการเกาะกลุ่มองค์ประกอบกลุ่มที่ 2 คือกลุ่มลักษณะเมตตา เสียสละ ซื่อสัตย์ ซึ่งเกาะกลุ่มกันเป็นองค์ประกอบหนึ่งนั้น ก็ไม่พบว่าเป็นลักษณะเด่นของกลุ่มอาชีพใดๆ ในการวิจัยครั้งนี้เลย

จากที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปว่าการเกาะกลุ่มที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะ และการเกาะกลุ่มที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบอาชีพ ไม่มีความสอดคล้องกัน

และเมื่อการเกาะกลุ่มที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบลักษณะไม่ได้สอดคล้องกับการเกาะกลุ่มที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของอาชีพ การเกาะกลุ่มลักษณะมีลักษณะอย่างไร ซึ่งคำตอบอาจจะตรงกับผลการวิจัยของแอส¹ (Asch, 1946) และ เคลลีย์² (Kelley, 1950) ที่พบว่าลักษณะที่ใคร่ปรารถนาคงบางลักษณะมีความเป็น

¹Asch, S.E. Forming impression of personality. Journal of Abnormal and Social Psychology, 1946, 41, 258-290. Cited in Brown, R. Social Psychology (New York: The Free Press, 1965)

²Kelley, H.H. "The warm-cold variable in the first impression of person," Journal of Personality, 1950, 18, 431-39. Cited in Freedman, J.L., Carlsmith, J.M., and Sears, D.O. Social Psychology (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, 1974).

แกน (Centrality) มากกว่าบางลักษณะ เช่นลักษณะอบอุ่นหรือเย็นชา มีความเป็นแกนสูงกว่าลักษณะอื่นๆ เช่น ใจดี คุยสนุก เมตตา ฯลฯ นั่นคือคนที่มีลักษณะอบอุ่น ก็จะรับการรับรู้ว่ามีลักษณะอื่นๆ ตามมาด้วยคือใจดี คุยสนุก เมตตา ฯลฯ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ลักษณะที่เข้ารับรู้อาจมีบางลักษณะอาจมีความเป็นแกนมากกว่าลักษณะอื่น

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับระเบียบวิธี

1. การเลือกมาตรวัด มาตรจำแนกความหมาย (Semantic Differential Scale) ของออสกุกนี่ มีองค์ประกอบโครงสร้างพื้นฐานโดยทั่วไป 3 อย่าง (ได้แก่ การประเมิน สักยภาพ และกิจกรรม) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้การเลือกมาตรวัดไม่ได้เลือกตามองค์ประกอบพื้นฐานนี้ แต่เลือกโดยเน้นธรรมชาติลักษณะของอาชีพ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบที่แสดงในตารางที่ 3.3 ก็ยังแสดงให้เห็นการเกาะกลุ่มของลักษณะที่สอดคล้องกับองค์ประกอบพื้นฐานของออสกุกนี่ เป็นการสนับสนุนว่าในการวัดความหมายที่เป็นความรู้สึก (Connotative Meaning) เป็นไปตามโครงสร้างพื้นฐานทั้ง 3 นี้

2. คุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้าม มาตรจำแนกความหมายของออสกุกนี่มีข้อสมมติเบื้องต้นว่า คุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามเป็นมาตรเดียวกัน เช่น รวย-จน เป็นมาตรเดียวกัน ถ้าไม่รวยก็จน ถ้าไม่จนก็รวย ลักษณะอื่นๆ ก็มีข้อสมมติในทำนองเดียวกัน

ผลการวิจัยของชัยพร วิชาวุธ¹ ทำให้เกิดข้อสงสัยของเป็นจริงของข้อสมมติข้างต้นนี้ โดยพบว่าไม่ปรากฏลักษณะตรงข้ามคู่ใดเลยที่เกาะกลุ่มอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน

¹ชัยพร วิชาวุธ "ภาพพจน์กลุ่มบุคคลกลุ่มต่างๆ ตามการรับรู้ของนักเขียนนิสิตนักศึกษานักเรียน", หน้า 132.

แม้ลักษณะที่มีอำนาจจำแนกใกล้เคียงกันมาก เช่น รำรวย-ซากัน ก็แยกอยู่ในองค์ประกอบที่ต่างกัน

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ การวิเคราะห์องค์ประกอบทำการวิเคราะห์จากมาตราวัดที่มีค่าคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้าม จึงไม่อาจพิสูจน์ข้อสงสัยจากผลการวิจัยของ ดร. ชัยพร วิชาวุธโค

3. จำนวนลักษณะ ลักษณะที่ให้ผู้รับรู้เลือกตอบเป็นคู่ค่าคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามจำนวน 20 คู่ เมื่อสำรวจจากงานวิจัยในเรื่องเดียวกัน และที่ทำในต่างประเทศพบว่าจำนวนลักษณะ (ค่าคุณศัพท์ หรือคู่ค่าคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้าม) มีตั้งแต่ 12 ถึง 107 ลักษณะ มีพื้นฐานเท่ากับ 47 (ดูตาราง 4.1)

เมื่อเทียบกับงานวิจัยในตาราง 4.1 จำนวน 20 ลักษณะต่ำกว่าความมีพื้นฐาน แต่เนื่องจากจำนวนกลุ่มเป้าหมายที่เสนอให้ผู้รับรู้มีมากถึง 20 กลุ่ม ซึ่งมากกว่างานวิจัยส่วนใหญ่ จึงจำเป็นต้องคัดทอนลักษณะให้อยู่ในขอบข่ายที่ผู้รับรู้สามารถจะตอบได้ภายใน 20-30 นาที โดยรู้สึกไม่เบื่อหน่าย ซึ่งถ้าใช้วิธีการให้เลือกรายการลักษณะ (Adjective Checklist) จำนวนลักษณะจะกลายเป็น 40 ลักษณะ ซึ่งผู้เลือกตอบจะต้องใช้จำนวนครั้งในการตัดสินใจเลือกเพิ่มขึ้นอีกเท่าตัว ซึ่งอาจทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายได้

ตาราง 4.1 สรุปลักษณะการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ภาพจน์

ลำดับ	ผู้วิจัย	เครื่องมือที่ใช้	จำนวนลักษณะที่ ให้เลือก	จำนวน กลุ่ม เป้าหมาย	การ เลือก ตอบ
1	Katz and Braly (1933) Gilbert (1951) Karlins, Coffman and Walters (1969)	รายการลักษณะ (Adjective Checklist)	84	10	เลือก 5 ลักษณะ
2	Buchanan and Cantril (1953)	รายการลักษณะ (Adjective Checklist)	12	3-6	เลือกก็ได้ ลักษณะ ก็ได้
3	Tanaka (1972)	มาตราจำแนก ความหมาย (Semantic Differential Scale)	12,22 หรือ 27	29-32	ประเมินค่า ทุกลักษณะ
4	Triandis and Vassiliou (1967)	มาตราจำแนก ความหมาย (Semantic Differential Scale)	45	2	ประเมินค่า ทุกลักษณะ

ตาราง 4.1 (ต่อ)

ลำดับ	ผู้วิจัย	เครื่องมือที่ใช้	จำนวน ลักษณะที่ ให้เลือก	จำนวน กลุ่ม เป้าหมาย	การ เลือก ตอบ
5	Feldman (1972)	รายการลักษณะ (Adjective Checklist)	107	4-8	เลือกที่ ลักษณะก็ได้
6	Smedley and Bayton (1978)	รายการลักษณะ (Adjective Checklist)	60	4	เลือก 5 ลักษณะ
7	ชัยพร วิชชาวุธ	รายการลักษณะ	36	15	เลือกที่ ลักษณะก็ได้